

DATA

en nøgleressource
i et bæredygtigt velfærdssamfund

HVORFOR EN DATASTRATEGI OG HVAD BETYDER DET FOR KOMMUNERNE?

Med den fælleskommunale datastrategi opstilles nogle principper og målsætninger for, hvordan kommunerne bedst kommer videre med de vigtigste dele af dataudviklingen og dataanvendelsen med det sigte for øje at sikre et højt niveau for velfærd fremover.

Den fælles opgave er at styrke samarbejdet mellem kommunerne gennem øget fælles dataunderstøttet viden.

For at lykkes skal data give værdi for dem, der arbejder med det i det daglige. På den måde sikrer vi den bedst mulige balance mellem ressourceforbrug og værdiskabelse.

Data med

FORMÅL

Data med

OMTANKE

Data med

SAMMENHÆNG

02/ DATA MED OMTANKE

I samarbejde med borgere og virksomheder producerer og indsamler kommunerne viden i form af data for at kunne løse opgaverne mest hensigtsmæssigt. Der er en lang række love og bekendtgørelser, som regulerer, hvilken viden kommunerne må indsamle, hvor længe kommunerne må opbevare den, hvilke medarbejdere der har adgang til forskellige typer af viden, og hvad den må og ikke må bruges til.

Lovgivningen sætter rammerne for datastøttet udvikling.

PRINCIP

Men den teknologiske udvikling går stærkt, og allerede i dag tilbyder fx kunstig intelligens og smarte

Dataetiske overvejelser om de personlige eller de etiske overvejelser uanset om den er offentlig eller privat. Det kræver kommunerne sig i forbindelse med ansvar

” Derfor arbejder kommunerne for en større åbenhed mellem individ og fællesskab, ved i videst muligt omfang at informere borgeren om, hvilke informationer kommunen har om den enkelte. Der, hvor det giver mening, og er teknisk muligt, skal borgerne selv have adgang til at se, hvilke data kommunen opbevarer om dem. Samtidig skal borgeren kunne stole på, at følsomme data ikke offentliggøres og deles med andre, uden borgeren selv har givet samtykke. Tilsvarende skal kommunen også sikre, at data anonymiseres, når det er nødvendigt.”

Case Borgerblikket

Kommunerne har i fællesskab udviklet Borgerblikket. Formålet med Borgerblikket er at skabe gennemsigtighed og åbenhed, så den enkelte borger har mulighed for at se, hvilke oplysninger kommunen har om dem, hvad oplysningerne bruges til, og hvem der har adgang til dem. Løsninger af denne slags, hvis primære formål er at bidrage til at sikre tillid og gennemsigtighed mellem borger og kommune, har afgørende betydning for den enkelte borgers retssikkerhed og det generelle tillidsniveau mellem borgere og samfund.

Borgernes tillid er en forudsætning for dataarbejdet.

PRINCIP

Sagt på en anden måde skal kommunerne balancere ansvaret for den enkeltes rettigheder på den ene side overfor ansvaret for at udvikle den fælles velfærd på den anden side. Dette kan kun lade sig gøre, hvis borgerne fortsætter med at have tillid til, at deres kommune passer godt på data.

Borgerne ved, hvilke data kommunerne opbevarer om dem.

PRINCIP

Derfor arbejder kommunerne for en større åbenhed mellem individ og fællesskab, ved i videst muligt omfang at informere borgeren om, hvilke informationer kommunen har om den enkelte. Der, hvor det giver mening, og er teknisk muligt, skal borgerne selv have adgang til at se, hvilke data kommunen opbevarer om dem. Samtidig skal borgeren kunne stole på, at følsomme data ikke offentliggøres og deles med andre, uden borgeren selv har givet samtykke. Tilsvarende skal kommunen også sikre, at data anonymiseres, når det er nødvendigt.

Målsætninger

- ③ Kommunerne har databeskyttelse som væsentlig faktor, når de vælger leverandører af IT-systemer og infrastruktur.
- ③ Kommunerne arbejder for, at borgerne i relevant omfang får adgang til at se de data, kommunerne opbevarer om dem.
- ③ Kommunerne har etisk ansvarlighed som et bærende princip i arbejdet med data.

FAKTA

Dataetisk råd

Dataetisk Råd blev nedsat i 2019 og har til opgave at understøtte en ansvarlig og bæredygtig dataanvendelse i erhvervslivet og i den offentlige sektor. Konkret skal Dataetisk Råd bidrage til en åben debat om brugen af nye digitale løsninger, data, kunstig intelligens osv. og de dilemmaer, som de nye teknologiske muligheder rejser. Formålet med Dataetisk Råd er at skabe et forum, hvor etiske spørgsmål om forholdet mellem på den ene side fordelene ved anvendelse af ny teknologi og på den anden side hensynet til borgernes grundlæggende rettigheder, retssikkerhed og grundlæggende samfundsmæssige værdier kan drøftes, og hvor en varig indsats for understøttelse af en ansvarlig anvendelse af data kan forankres.

Samfundets behov for at anvende data og at udnytte de teknologiske muligheder skal tilgodeses og respekteres. Dataetisk Råd kan bidrage med, at brugen af data sker etisk forsvarligt og dermed bidrage til den positive udvikling i brugen af data.

For at opnå de mange fordele, som brug af data giver, søger Dataetisk Råd at understøtte udviklingen på en etisk forsvarlig måde, som tager hensyn til borgernes grundlæggende rettigheder, retssikkerhed eller til grundlæggende samfundsmæssige værdier. Dataetiske vurderinger, der går ud over de lovgivningsmæssige krav, er afgørende for borgernes fortsatte tillid til kommunerne.

Case Styring af datastandard

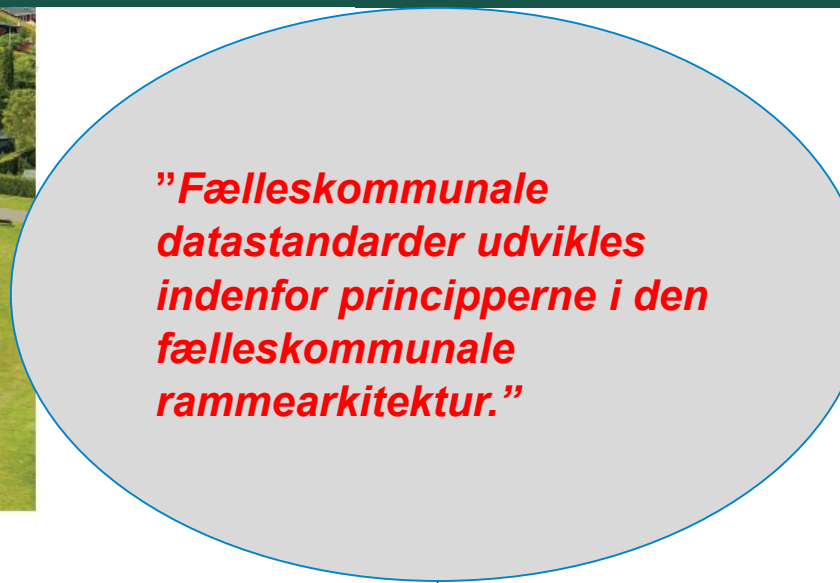
Kommunerne har oprettet en enhed i KOMBIT, der skal varetage drift og vedligeholdelse af Fælles Sprog III. Fælles Sprog III er en fælleskommunal datastandard, og dokumentationsmetode for dele af den kommunale sundheds- og ældrepleje.

Enheden skal stå for vedligeholdelse og videreudvikling af Fælles Sprog III, for fortsat at sikre standardens legitimitet og nytte, samt tilgodese kommunernes forventning til et stærkt fælleskommunalt fagligt ansvar for standarden.

Enheden skal bl.a. arbejde med:

- Vedligehold i form af ændringshåndtering og drift af standarden og klassifikationer.
- Kommune- og leverandørdialog.
- Omlægning til klassifikation på den fælleskommunale infrastruktur.
- Overtagelse af nye standarder.

Enheden er oprettet med målet om at fastholde høj faglighed og et stærkt fælleskommunalt ansvar af de fælleskommunale datastandarder.

”Fælleskommunale datastandarder udvikles indenfor principperne i den fælleskommunale rammearkitektur.”

03/ DATA MED SAMMENHÆNG

Kommunerne lærer af hinanden gennem anvendelse af data.

PRINCIP

Som kommuner lærer vi af hinanden, og vil alle gerne levere de bedste løsninger for borgere og virksomheder. Når vi leder efter områder, hvor vi kan gøre det bedre, kigger vi ofte på, hvad kollegerne i nabokommunen gør. Måske de har fundet en bedre løsning end os selv, som vi kan lade os inspirere af?

Kommunerne er afhængige af et godt samarbejde med hinanden, men også med andre myndigheder, samt borgere, private aktører, leverandører m.fl. Data er et vigtigt værktøj i kommunernes samarbejde med andre, men omvendt har en forventning om, at det i vid udstrækning er det samme datagrundlag, der er til rådighed, uanset hvilken kommune der er tale om, fx når sygehuset modtager en ældre patient, som skal indlægges. Det stiller store krav til kommunerne; krav som

kommunerne skal være i stand til at imødekomme.

Fælles datastandarder giver værdi for både kommuner og omverden.

PRINCIP

Et af redskaberne til at skabe fælles forudsætninger for ens datagrundlag på tværs af kommunerne, er fælleskommunale datastandarder.

Fælles datastandarder skaber enighed på tværs af kommunerne, om hvordan tal og data indsamles og opgøres. Det er ikke kun værdifuldt, når kommuner vil lære af hinanden, men også borgere og virksomheder får nemmere ved at forstå og genkende data, uanset hvilken kommune de er i kontakt med. Hvis en virksomhed har en teknologi, de gerne vil sælge til kommunerne, kan de tage udgangspunkt i den fælleskommunale datastandard og skal ikke tilpasse hele systemet til hver enkelt kommune. Det er billigere for både virksomhed og kommune.

Med et fælles udgangspunkt, kan kommunerne bedre drage nytte af fælles læring og i sidste ende skabe bedre løsninger for borgerne. Samtidig betyder det også, at kommunerne skal bruge færre ressourcer på at udvikle egne løsninger. Kommunerne og KL har gennem de seneste år udviklet og implementeret fælles standarder, som Fælles Sprog III på sundheds- og ældreområdet. Sådanne standarder er med til både at skabe bedre arbejds gange og bedre data.

Fælles datastandarder kræver varigt fokus og opfølgning.

PRINCIP

I kommunerne forpligter vi os til at anvende de fælles standarder. Samtidig anerkender vi det store behov for at understøtte implementering og brugtagning, der sikrer en effektivisering i arbejds gange og i sidste ende bedre løsninger for borgere og virksomheder. Som fx når hjemmesygeplejersken hurtigt kan danne sig et overblik over

de beboere, der skal have besøg, fordi omsorgsjournalerne er struktureret ens, og det er de samme faglige begreber, der er anvendt, uanset hvilken kollega der har foretaget dokumentationen.

Kommunerne bruger data på tværs af fagområder.

PRINCIP

Kommunerne er den eneste offentlige myndighed, der arbejder på tværs af alle velfærdsområder, og borgere kan have kontakt til flere forskellige områder på samme tid. Herudover samarbejder kommunerne med mange forskellige andre virksomheder om levering af service og infrastruktur. Anvendelse og deling af data er forudsætningen for, at borgerne kan gives sammenhængende forløb på tværs af områder, og at forretningsprocesser kan automatiseres. Mange borgere har sager på tværs af kommunale forvaltninger, men borgerne ser kommunen som én enhed og forventer, at når man først har talt med én sagsbehandler, behøves det ikke gentages næste gang, man taler med en anden medarbejder fra kommunen. Samtidigt bliver det nemmere for kollegerne i andre forvaltninger eller virksomheder at forstå vores struktur, når de ved, at vi altid bruger det samme sprog, uanset hvilken kommune vi kommer fra.

Kommunerne stiller standardiserede data til rådighed for andre.

PRINCIP

Ved at ensarte og sammenligne data, står kommunerne stærkere. Herunder også i samarbejde med andre. Fx i de kommende sundhedsskylinger, hvor kommunerne skal arbejde sammen med regioner og almen praksis om en fælles population. Her er det vigtigt, at kommunerne anvender de samme datastandarder. For det første vil det ensrette data og dermed kommunikation med de andre myndigheder. For det andet giver det muligheden for proaktivt og på egne præmisser at arbejde med data på tværs af myndigheder, og vise, hvilke opgaver kommunerne løser og til hvilken pris og kvalitet.

Målsætninger

- 1. Kommunerne skal have strukturerede, klassificerede og dækkende data baseret på fælleskommunale datastandarder på alle væsentlige velfærdsområder.
- 2. Kommunerne udvikler, anvender og forvalter de fælleskommunale datastandarder, sammen, med fokus på god datakvalitet og at data kan anvendes til flere formål.
- 3. Kommunerne vil sammen øge værdien af data med fælleskommunale datastandarder ved anvendelse på tværs af fagområder, kommuner, fælleskommunalt og fællesoffentligt.

EXPLAINER

Datastandarder og klassifikationer

En datastandard består bl.a. af klassificering af oplysninger. Det betyder, at data kategoriseres i kontrollerede udfaldsrum. Et eksempel på det er, når man i et digitalt spørgeskema skal vælge sit svar fra en rulleliste, i stedet for at skrive svaret i fritext.

Datastandarder har en teknisk specifikation, der beskriver, hvordan begreber skal forstås, og hvordan data skal gemmes eller udveksles. Som oftest med henblik på ensartet indsamling og udveksling af disse data på tværs af forskellige it-systemer.

Når data er klassificeret, understøtter det en mere ensartet kommunikation, samt mulighed for at udveksle data internt i kommunen, mellem kommuner og andre aktører. Fælleskommunale datastandarder udvikles indenfor principperne i den fælleskommunale rammearkitektur.

INDSTILLING

- Drøfter datastrategien med særligt fokus på målsætningernes betydning for udvikling og anvendelse af rammearkitekturen
- Drøfter om datastrategien giver anledning til igangsættelse af konkrete aktiviteter i fht udvikling og anvendelse af rammearkitekturen

01 /

Data med

FORMÅL

Kommunerne vil samarbejde om at styrke datakulturen gennem øget fokus på datastøttet ledelse og kvalitetsudvikling.

Kommunerne forholder sig aktivt og strategisk til data, herunder balancen mellem værdiskabelse og omkostning ved at have konkrete data til rådighed.

Kommunerne tænker dataperspektivet ind når de indkøber ny teknologi og IT, herunder at der stilles krav om adgang til data fra digitale løsninger.

02 /

Data med

OMTANKE

Kommunerne har databeskyttelse som væsentlig faktor, når de vælger leverandører af IT-systemer og infrastruktur.

Kommunerne arbejder for, at borgerne i relevant omfang får adgang til at se de data, kommunerne opbevarer om dem.

Kommunerne har etisk ansvarlighed som et bærende princip i arbejdet med data.

03 /

Data med

SAMMENHÆNG

Kommunerne skal have strukturerede, klassificerede og dækkende data baseret på fælleskommunale datastandarder på alle væsentlige velfærdsområder.

Kommunerne udvikler, anvender og forvalter de fælleskommunale datastandarder sammen, med fokus på god datakvalitet og at data kan anvendes til flere formål.

Kommunerne vil sammen øge værdien af data med fælleskommunale datastandarder ved anvendelse på tværs af fagområder, kommuner, fælleskommunalt og fællesoffentligt.